

Akcioni plan
za
sp provođenja Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja
u Crnoj Gori
za 2019. i 2020. godinu

Decembar, 2018. godine

Uvod

Akcioni plan sprovođenja Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u CrnojGori (2015-2020) za period: 2019-2020. godina je strukturni i sadržajni nastavak Akcionih planova za period 2015-2018. godina u kojima su obuhvaćeni svi ciljevi iz osnovnog teksta Strategije.

Akcioni plan sprovođenja Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u CrnojGori (2015-2020) za period: 2019-2020. godina podijeljen je u 4 oblasti:

1. Struktura obrazovnog programa i nastavnog plana i odnos između obaveznog i izbornog dijela programa.
2. Kvalitet nastave i učenja i vaspitno-obrazovnog rada ustanove
3. Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje i obrazovna postignuća učenika
4. Vertikalna i horizontalna prohodnost učenika.

Oblast 1: Struktura obrazovnog programa i nastavnog plana i odnos između obaveznog i izbornog dijela programa

Cilj: Stvoriti uslove za realizaciju programa međunarodne mature.					
Mjere	Aktivnosti	Indikatori rezultata	Nosioci aktivnosti/Partneri	Vrijeme realizacije	Indikatori učinka
Mjera 1.1: Utvrđiti mogućnosti zadovoljavanja uslova za sticanje licence za realizaciju programa međunarodne mature kroz otvaranje odjeljenja u okviru postojećih gimnazija.	- Za škole koje su aplicirale za dobijanje licence za realizaciju međunarodne mature, analizirati i utvrditi kadrovske, materijalne i druge mogućnosti za zadovoljavanje uslova, potrebnih za dobijanje pomenute licence.	Za škole koje su aplicirale za dobijanje licence za realizaciju međunarodne mature, utvrđene kadrovske, materijalne i druge mogućnosti za zadovoljavanje uslova, potrebnih za dobijanje pomenute licence.	ZZŠ, škole	IV kvartal 2020. godine	- Utvrđene mogućnosti za zadovoljavanje kadrovskih, materijalnih i drugih uslova za dobijanje licence za realizaciju programa međunarodne mature.

Cilj: Unapređenje zastupljenosti i kontinuitet izučavanja fizike, hemije i biologije u gimnazijskom obrazovanju.					
Mjere	Aktivnosti	Indikatori rezultata	Nosioci aktivnosti/Partneri	Vrijeme realizacije	Indikatori učinka
Mjera 1.2: Regulisati zakonsku legislativu po pitanju primjene novih nastavnih planova opšte i specijalističkih gimnazija i sadržaja maturalnog ispita prema odluci Nacionalnog savjeta za obrazovanje.	- Izraditi nacrt Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita, koji se odnosi na primjenu novih nastavnih planova opšte i specijalističkih gimnazija i sadržaja maturalnog	Urađen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita opšte i specijalističkih gimnazija.	MP, ZŠ	I kvartal 2019. godine	- Unijete odredbe o primjeni novih nastavnih planova opšte i specijalističkih gimnazija i sadržaja maturalnog ispita u Zakon o gimnaziji.

	ispita prema odluci Nacionalnog savjeta za obrazovanje.				
--	---	--	--	--	--

Oblast 2: Kvalitet nastave i učenja i vaspitno-obrazovnog rada ustanove

Cilj: Unaprijediti sistem polaganja stručnog ispita za nastavnike

Mjere	Aktivnosti	Indikatori rezultata	Nosioci aktivnosti/Partneri	Vrijeme realizacije	Indikatori učinka
Mjera 2.1: Uspostaviti efikasan sistem polaganja stručnog ispita za nastavnike.	- Pripremljena analiza važećeg načina polaganja stručnog ispita za nastavnike - Na osnovu rezultata analize, dati prijedloge za izmijene i dopune postojeće legislative. - Upoznati škole sa novim rješenjima.	Dati su prijedlozi izmijena i dopuna postojeće legislative u vezi polaganja stručnog ispita za nastavnike i škole upoznate sa novim rješenjima.	ZZŠ, MP, CSO, škole	II kvartal 2019. godine	- Unaprijeđen sistem polaganja stručnog ispita za nastavnike - Škole upoznate sa novim rješenjima polaganja stručnog ispita.
Mjera 2.2: Podsticanje međunarodne saradnje i mobilnosti u oblasti kontinuiranog profesionalnog razvoja nastavnika.	Saradnja sa međunarodnim obrazovnim ustanovama i organizacijama i Centrima za karijernu orijentaciju.	Ostvarena saradnja sa međunarodnim obrazovnim ustanovama i organizacijama i Centrima za karijernu orijentaciju.	ZZŠ, MP	IV kvartal 2020. godine	-Broj nastavnika koji su učestvovali u oblasti kontinuiranog profesionalnog razvoja

Oblast 3. Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje i obrazovna postignuća učenika

Cilj: Na opšti uspjeh učenika treba da utiču ocjene iz pojedinih nastavnih predmeta srazmjerno sedmičnom broju časova tog predmeta.					
Mjere	Aktivnosti	Indikatori rezultata	Nosioci aktivnosti/Partneri	Vrijeme realizacije	Indikatori učinka
Mjera 3.1: Donijeti odgovarajući pravilnik o načinu izračunavanja srednje ocjene na osnovu koje se određuje opšti uspjeh učenika.	- Izrada pravilnika o načinu određivanja srednje ocjene na osnovu koje se određuje opšti uspjeh učenika	Urađen pravilnik o načinu određivanja srednje ocjene na osnovu koje se određuje opšti uspjeh učenika	MP, ZZŠ	III kvartal 2019. godine	- Donešen odgovarajući pravilnik.

Oblast 4. Vertikalna i horizontalna prohodnost učenika

Cilj: Uskladiti sadržaj maturalnog ispita (izborni predmeti) sa prohodnošću i upisom na određene fakultete.					
Mjere	Aktivnosti	Indikatori rezultata	Nosioci aktivnosti/Partneri	Vrijeme realizacije	Indikatori učinka
Mjera 4.1: Unaprijediti propise u dijelu zahtjevnosti maturalnog i stručnog ispita, imajući u vidu nastavak obrazovanja.	- Izrada prijedloga Pravilnika o upisu na osnovne studije.	Urađen Pravilnik o upisu na osnovne studije.	MP, ZZŠ, CSO, Ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2020.	- Usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju koji se odnosi na kriterijume za upis na fakultete.
Mjera 4.2: Izmijeniti zakonsku legislativu tako da se dodatno vrednuju predmeti od značaja za nastavak obrazovanja	- Izrada prijedloga Pravilnika o upisu na osnovne studije.	Urađen Pravilnik o upisu na osnovne studije.	MP, ZZŠ, Ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2020.	- Usvojen Pravilnik o upisu na osnovne studije.

prilikom upisa na osnovne studije.					
Mjera 4.3: Obezbijediti polaganje maturalnog ispita na dva nivoa i njegovo vrednovanje.	- Izrada predmetnih programa i ispitnih kataloga za polaganje pojedinih predmeta na maturalnom ispitu na višem nivou.	Urađeni su predmetni programi i ispitni katalogi za polaganje pojedinih predmeta na maturalnom ispitu na višem nivou.	ZZŠ, MP, IC, Ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2019.	- Predmetni programi i ispitni katalogi za polaganje pojedinih predmeta na maturalnom ispitu na višem nivou su urađeni i odobreni od Nacionalnog savjeta za obrazovanje.

Mjere	Aktivnosti	Indikatori rezultata	Nosioci aktivnosti/Partneri	Vrijeme realizacije	Indikatori učinka
Mjera 4.4: Stvarati adekvatne uslove za mobilnost učenika kroz različite programe razmjene.	Saradnja sa međunarodnim obrazovnim ustanovama.	Ostvarena saradnja sa međunarodnim obrazovnim ustanovama	ZZŠ, škole	IV kvartal 2020. godine	-Broj učenika koji su učestvovali u različitim programima razmjene
Mjera 4.5: Unaprijediti ulogu i značaj <i>maturalnog tečaja</i> za pripremu učenika gimnazije i učenika srednje stručne škole za polaganje maturalnog ispita.	- Pripremiti izmjene odgovarajućih pravilnika o maturalnom ispitu i upisu na prvu godinu studija.	Urađeni pravilnici o maturalnom ispitu i o upisu na prvu godinu studija	MP, ZZŠ, Ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2019.	- Usvojeni pravilnici o maturalnom ispitu i upisu na prvu godinu studija

Izvještavanje, evaluacija i monitoring

Koordinaciono tijelo koje je Ministarstvo prosvjete formiralo, Rješenjem broj: 023-67/2017-8 od 6. decembra 2016. godini, da vrši realizaciju aktivnosti sprovođenja ovog Akcionog plana. Navedeno tijelo će pripremiti izvještaje u IV kvartalu 2019. i 2020. godine.

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA
ZA 2017. I 2018. GODINU**

Podgorica, decembar 2018. Godine

UVOD

Strategijom razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori za period 2015-2020. godine, sa Akcionim planom za njenu implementaciju za period 2015-2016, koju je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 26. juna 2015. godine, obuhvaćene su četiri oblasti:

1. Struktura obrazovnog programa i nastavnog plana i odnos između obaveznog i izbornog dijela programa,
2. Kvalitet nastave i učenja i vaspitno-obrazovnog rada ustanove,
3. Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje i obrazovna postignuća učenika,
4. Vertikalna i horizontalna prohodnost učenika.

Strategija definiše prioritetne oblasti i stručno utemeljene ciljeve, mjere i aktivnosti za unapređivanje, osavremenjavanje kvaliteta gimnazijskog obrazovanja u Crnoj Gori, koje pojedincima omogućava nastavak obrazovanja, profesionalno napredovanje i lični razvoj, čijom realizacijom će se unaprijediti kriterijumi upisa u gimnazije, sagledaće se koncept nastavnog plana opšte gimnazije, specijalističkih odjeljenja matematičke i filološke gimnazije, kao i koncept izbornih predmeta. Strategija predviđa mogućnost uvođenja e-učenja. Realizacijom mjera predviđenih Strategijom omogućiće se unapređenje kvaliteta procesa nastave i učenja kroz definisanje ishoda učenja, objektivnije će se sagledati postignuća učenika i definisati kriterijumi provjeravanja i ocjenjivanja, pospješice se i unaprijediti mobilnost i učenika i nastavnika.

Donošenjem Akcionog plana za period 2017-2018. godine obezbijeđena je realizacija reformskih aktivnosti u ovoj oblasti.

Ministarstvo prosvjete pripremilo je predmetni Izvještaj na osnovu podataka i informacija dobijenih od strane nosilaca realizacije pojedinih aktivnosti, određenih Akcionim planom.

Od 12 mjera predviđenih Akcionim planom realizovana je jedna (8,33%), djelimično 10 mjera (83,33%) i jedna mjera nije realizovana (8,33%). Ralog je izrada Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gimnazija i odgovarajućih pravilnika.

Nije bilo fiskalne procjene, jer dodatna sredstva iz Budžeta za implementaciju Akcionog plana nijesu bila potrebna. Aktivnosti u okviru prioritetnih oblasti predstavljaju redovne aktivnosti organa i ustanova koje sprovode politiku razvoja opšteg srednjeg obrazovanje.

TABELARNI PRIKAZ REALIZACIJE AKTIVNOSTI

1. AKTIVNOSTI KOJE SU PLANIRANE ZA 2017-2018. GODINU				
AKTIVNOST U AP (IZ NADLEŽNOSTI ZZŠ)	ORGAN ZA IZVJEŠTAVANJE	ROK	REALIZOVANO	OPIS STATUSA REALIZACIJE
Mjera 1.1: Utvrditi mogućnosti zadovoljavanja uslova za sticanje licence za realizaciju programa međunarodne mature kroz otvaranje odjeljenja u okviru postojećih gimnazija.	ZZŠ	III kvartal 2017. godine	Djelimično	Za izvođenje međunarodne mature propisani su međunarodni standardi. Škola aplicira za izvođenje iste kod odgovarajućeg međunarodnog udruženja. Zavod za školstvo će pružati pomoć školama u okviru svojih nadležnosti.
Mjera 1.2: Regulisati zakonsku legislativu po pitanju primjene novih nastavnih planova opšte i specijalističkih gimnazija i sadržaja maturalnog ispita prema odluci Nacionalnog savjeta za obrazovanje.	MP, ZŠ	II kvartal 2017. godine	Djelimično	U toku je izrada neophodne zakonske legislative.

Mjera 1.3: Utvrditi promjene koje su nastale unapređenjem predmetnih programa i unaprijediti ispitne kataloge.	IC	II kvartal 2017. godine	Djelimično	Prate se promjene nastale unapređenjem predmetnih programa djelimičnom korekcijom na ispitnim katalogima, ali se cjelovita realizacija navedene aktivnosti može očekivati tek nakon iskustva jedne generacije.
Mjera 1.4: Pripremiti ispitne kataloge za polaganje maturalnog ispita za predmete u specijalističkim gimnazijama	IC	IV kvartal 2017. godine	Djelimično	Koncept za izradu ispitnih kataloga za polaganje maturalnog ispita u odjeljenjima specijalističke gimnazije je u fazi razvoja, na čemu rade savjetnici za relevantne predmete. Navedena mjera može biti realizovana tek nakon donošenja podzakonskih akata(Pravilnik o načinu, postupku i vremenu polaganja maturalnog ispita)
Mjera 2.1: Uspostaviti efikasan sistem polaganja stručnog ispita za nastavnike.	ZZŠ, MP, CSO, škole	I – IV kvartal 2017. godine;	Djelimično	Poštojećim Pravilnikom o polaganju stručnog ispita izvršene su određene korekcije. U toku je dorada istog.
Mjera 2.6: Podsticanje međunarodne saradnje i mobilnosti u oblasti kontinuiranog profesionalnog razvoja nastavnika.	ZZŠ, MP	Kontinuirana aktivnost	DA	Evropski centar za moderne jezike – Grac; Program obuke Pestaloci – Savjet Evrope; - U toku 2017. godine realizovana šesta Regionalna akademija „Ljudska prava u akciji“, ovog puta sa ciljem obrazovanja trenera u

				oblasti obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava. Akademija je organizovana uz podršku Savjeta Evrope, Evropskog Wergalend centra i Zavoda za školstvo, odnosno Ministarstva prosvjete i Vlade Crne Gore. Na Akademiji je učestvovalo 13 zemalja iz regiona. U toku 2017. godine realizovan je regionalni projekat Demokratsko upravljanje školom - holistički pristup podržan od strane Savjeta Evrope. U projektu su učestvovale pored Crne Gore, Bugarska, Mađarska, Poljska, Rumunija. Zavod za školstvo je realizovao 4 seminara za naše nastavnike sa svih nivoa obrazovanja sa ciljem diseminacije rezultata ovog Projekta. Zavod za školstvo je realizovao trogodišnji projekat "Program za razmjenu znanja među srednjim školama u Jadranskoj regiji (KEPASS)" u koji je bilo uključeno 8 obrazovnih institucija iz 6 zemalja Jadranske regije. Regija Friuli Venecija Đulija - Uprava za saradnju u oblasti obrazovanja,
--	--	--	--	--

				univerzitetskog obrazovanja, istraživanja i porodičnih politika (lider na projektu) (I), Koledž ujedinjenog svijeta Duino (I), Marche Region – Odjeljenje za obrazovanje obuku, prava u oblasti obrazovanja i kontrolu (I), Zavod za školstvo (MNE), Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-Neretvanskog kantona (BiH), Istarska županija (HR), Regionalna direkcija za obrazovanje Vlore (AL) i Zavod za školstvo (SLO) Učenici između 17 i 18 godina pohađali su školu u drugoj državi Jadranske regije u toku I polugodišta III razreda. Program razmjene je obuhvatio 105 učenika iz 21 škole Jadranske regije. Direktori i nastavnici odabranih (pilot) škola su učestvovali na treninzima i radionicama. Nastavnici su takođe bili uključeni u izradu međunarodnih modula. Tokom projekta je definisan sistem za procjenu kompetencija koje učenici stiču tokom programa mobilnosti kako bi se međusobno priznale diplome. Na kraju programa
--	--	--	--	--

				škole su dobile akreditaciju u KEPASS sistemu. U program razmjene bilo je uključeno 15 učenika iz Crne Gore iz tri akreditovane srednje škole iz Crne Gore: Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ Danilovgrad, Srednja mješovita škola „Bećo Bašić“ Plav i Gimnazija „Slobodan Škerović“ Podgorica. Učenici su proveli tri mjeseca u školama u Mostaru (BiH), Poreču (HR), Sežani (SLO) i Trstu (IT). Kao dio projektnih aktivnosti Koledž Ujedinjenog Svijeta iz Duina, Italija obezbijedio je 1 stipendiju u punom iznosu za jednu učenicu iz Gimnazije “Slobodan Škerović”, pored redovnog dodjeljivanja stipendija zainteresovanim učenicima iz svih škola u Crnoj Gori.
Mjera 3.1: Sistem takmičenja učenika na nacionalnom nivou unaprijediti organizacijom takmičenja za svaki razred.	IC	III kvartal 2017. godine	Djelimično	Sistem takmičenja učenika unaprijeđen je na nivou stranih jezika (engleski, ruski, francuski, italijanski, njemački) uvođenjem usmenog dijela u takmičarski dio, čime se znatno dobilo na kvalitetu. Takođe je ostvarena komunikacija sa državnim

				Univerzitetom i nekim relevantnim institucijama u okruženju poput Zavoda za vrednovanje kvaliteta, Beograd i Naučnog centra Petnica radi dodatnih obuka za naše učenike, a u cilju približavanja zahtjevima međunarodnih takmičenja.
Mjera 3.2: Donijeti odgovarajući pravilnik o načinu izračunavanja srednje ocjene na osnovu koje se određuje opšti uspjeh učenika.	MP, ZZŠ	I - II kvartal 2017. godine	NE	
Mjera 4.1: Unaprijediti propise u dijelu zahtjevnosti maturalnog i stručnog ispita, imajući u vidu nastavak obrazovanja.	MP, ZZŠ, CSO, Ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2017.	Djelimično	U toku je izrada Pravilnika o upisu na osnovne studije
Mjera 4.2: Izmijeniti zakonsku legislativu tako da se dodatno vrednuju predmeti od značaja za nastavak obrazovanja prilikom upisa na osnovne studije.	MP, ZZŠ, Ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2017.	Djelimično	U toku je izrada Pravilnika o upisu na osnovne studije
Mjera 4.3: Obezbijediti polaganje maturalnog ispita na dva nivoa i njegovo vrednovanje.	ZZŠ, MP, IC, Ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2017.	Djelimično	Obezbijeđivanje polaganja maturalnog ispita na dva nivoa i njegovo vrednovanje može se realizovati tek nakon donošenja podzakonskih akata (Pravilnik o načinu, postupku i vremenu polaganja maturalnog ispita)

Mjera 4.4: Unaprijediti ulogu i značaj <i>maturskog tečaja</i> za pripremu učenika gimnazije i učenika srednje stručne škole za polaganje maturalnog ispita.	MP, ZZŠ, Ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2018.	Djelimično	U toku je izrada izmjene Pravilnika o polaganju maturalnog ispita.
---	---------------------------------------	------------------	------------	--

PREPORUKE

Uvidom u status realizacije aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za implementaciju Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja za period 2017-2018. godine, i u 2018. godini, evidentno je da je realizacija većine mjera u toku iz razloga donošenja novih zakonskih rješenja, čija izrada je već započeta.

Iz izloženog se može zaključiti da u narednom periodu treba posebnu pažnju usmjeriti na ostvarenje onih reformskih ciljeva koji su ostali neostvareni u toku sprovođenja Strategije. Saglasno navedenom, potrebno je novim Akcionim planom za sprovođenje Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja za period 2019-2020 prepoznati ciljeve, mjere i aktivnosti kojima će se nastaviti realizacija važeće Strategije, posebno vodeći računa o neostvarenim ciljevima u toku sprovođenja Strategije.